

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد

(Course Plan)

گروه فراگیر: دانشجویان کارشناسی پرستاری ترم ۶

عنوان درس: اصول مدیریت خدمات پرستاری

نام استاد: دکتر محمد رضا منصوریان

نیمسال: اول ۴۰۱-۱۴۰۰

پیشناب: کلیه دروس تخصصی

تعداد واحد: ۲ واحد (نظری)

هدف کلی درس: آشنایی با دانش، اصول و فرآیند مدیریت خدمات پرستاری و کاربرد آن در سرپرستی عرصه های مختلف ارائه مراقبت های پرستاری با تاکید بر کاربرد اصول، عدالت و مبانی مدیریت اسلامی

اهداف ویژه:

از دانشجویان محترم انتظار می رود که در پایان این درس بتوانند:

- ۱- یکی از تعاریف مدیریت را ارائه و دلایل انتخاب خود را ذکر کرده، دوره ها و نظریه های مدیریت را توضیح داده، مزایا و معایب هر یک از نظریه ها را بر شمارند.
- ۲- نظریه سیستمی را توضیح داده، اهمیت نظام گرایی برای مدیران پرستاری را تبیین نمایند. تاثیرات متقابل سازمان پرستاری و محیط آن را تشریح کنند.
- ۳- مراحل مختلف فرآیند مدیریت را توضیح داده، آن را با فرآیند پرستاری و آموزش مقایسه کنند. وظایف مدیران پرستاری را در هر مرحله از فرآیند مدیریت تشریح نمایند.
- ۴- مبانی و اصول تغییر و تحول در جهت ارتقاء مستمر کیفیت خدمات پرستاری با تاکید بر استانداردها و بهبود کارایی و اثربخشی را شرح دهند.
- ۵- اصول و مراحل فرآیند برنامه ریزی را بیان کرده و پیش نیازهای ضروری آن را شرح دهند، انواع برنامه ریزی استراتژیک، تاکتیکی و عملیاتی را توضیح داده و وجه تمایز آنها را از یکدیگر مشخص کنند.
- ۶- اصول تصمیم گیری را بیان کرده، استراتژی ها، انواع و پیامدهای تصمیمات در مدیریت پرستاری را توضیح دهند.
- ۷- اصول و فرآیندهای سازماندهی را ذکر کرده، طبقه بندی و تقسیم وظایف و روش های مختلف ارائه مراقبت پرستاری را تشریح و آنها را با هم مقایسه کنند.
- ۸- ساختار و نمودار تشکیلاتی و سطوح مختلف مدیریت و وظایف را در مدیریت پرستاری تشریح نموده، تمرکز و عدم تمرکز، قدرت، اختیار و مسئولیت، صف و ستاد را در سازماندهی توضیح داده برای هر مورد مثالی بزنند.
- ۹- مفاهیم راهنمایی، هدایت، بازرسی، فرماندهی و هماهنگی را تعریف کرده، مفاهیم مدیریت، رهبری و تولید را توضیح داده، سبک های مختلف رهبری را با هم مقایسه کنند.
- ۱۰- مفاهیم نظارت و کنترل را با ذکر مثالی در پرستاری مقایسه کرده و حیطه نظارت و عوامل موثر بر آن را در پرستاری توضیح دهند.
- ۱۱- اصول و انواع ارزشیابی را بیان نموده، اعتباربخشی و حاکمیت بالینی را با تاکید بر نقش پرستار در آنها را شرح دهند.
- ۱۲- نظریه های انگیزش را شرح داده، کاربرد آن را در ارتقاء انگیزش پرستاران توضیح دهند.
- ۱۳- انواع و الگوها و موانع ارتباطی و روش های بهبود آن را در پرستاری برشمرده، تعاریف نقش ها و مزایای کارگروهی و کاربرد آن را توضیح دهند.
- ۱۴- مراحل نیازسنجی و تامین نیروی انسانی را تبیین و ممیزی منابع انسانی در پرستاری را انجام داده، روش مناسب و جدیدی برای بهسازی و آموزش های توجیهی و مستمر در پرستاری پیشنهاد دهند.
- ۱۵- مفاهیم بودجه و هزینه را بیان کرده، نقش پرستار را فرآیند تامین مالی، تجهیزات و تکنولوژی تبیین نمایند.
- ۱۶- مسئولیت های قانونی پرستار و لزوم پاسخگویی و انضباط شغلی و رعایت رفتار سازمانی در پرستاری با تاکید بر رعایت اخلاقیات را تبیین نموده، اصول صحیح گزارش نویسی و ثبت وقایع در پرونده را شرح دهند.
- ۱۷- اصول و مبانی مدیریت اسلامی را بیان کرده، لزوم کاربرد اخلاق و ارزش های اسلامی در مدیریت و بخصوص مدیریت پرستاری را توضیح دهند.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد

((طراحی پیشگام تدریس))

عنوان درس : اصول مدیریت پرستاری	گروه فراگیر : دانشجویان کارشناسی پرستاری
تعداد واحد : ۲ واحد نظری	نام استاد : دکتر محمد رضا منصوریان

جلسه	موضوع	اهداف جلسات
اول	معارف - ارزشیابی آغازین - تبیین انتظارات	برقراری ارتباط-اطمینان از داشتن پیشنیازها-جایابی-تعیین اهداف
دوم	تعریف ، مفاهیم و دوره ها و نظریه های مدیریت (ارزشیابی تشخیصی)	در پایان این جلسه از دانشجویان انتظار می رود که: ۱- یکی از تعاریف مدیریت را ارائه و دلایل انتخاب خود را ذکر کنند. ۲- دوره ها و نظریه های مدیریت را توضیح دهند، مزایا و معایب هر یک از نظریه ها را برشمارند.
سوم	فرآیند مدیریت و وظایف مدیران پرستاری	۱- مراحل مختلف فرآیند مدیریت را توضیح داده آن را با فرآیند پرستاری مقایسه کنند. ۲- وظایف مدیران پرستاری را در هر مرحله از فرآیند مدیریت تشریح نموده و مثالی بزنند.
چهارم	نظریه سیستمی ، اهمیت نظام گرایی برای مدیران پرستاری	۱- نظریه سیستمی را توضیح داده اهمیت نظام گرایی برای مدیران پرستاری را تبیین نمایند. ۲- تاثیرات متقابل سازمان پرستاری و محیط آن را تشریح نمایند.
پنجم	تغییر و تحول و ارتقاء مستمر کیفیت کارآیی و اثربخشی	۱- مبانی و اصول تغییر و تحول در جهت ارتقاء مستمر کیفیت خدمات پرستاری و دستیابی به استانداردها را شرح دهند. ۲- کارآیی و اثر بخشی را باهم مقایسه کرده، اهمیت بهبود آنها را در پرستاری توضیح دهند.
ششم	برنامه ریزی ، اصول و مراحل آن	۱- اصول و مراحل فرآیند برنامه ریزی را بیان کرده و پیش نیازهای ضروری آن را شرح دهند. ۲- انواع برنامه ریزی استراتژیک، تاکتیکی و عملیاتی را توضیح داده وجوه تمایز آنها را از یکدیگر توضیح دهند.
هفتم	تصمیم گیری ، مشکل گشایی	۱- اصول تصمیم گیری را بیان کنند. ۲- استراتژی ها، انواع و پیامدهای تصمیمات در مدیریت پرستاری را توضیح دهند.
هشتم	سازماندهی	۱- اصول و فرآیندهای سازماندهی را ذکر کنند. ۲- طبقه بندی و تقسیم وظایف و روش های مختلف مراقبتی در پرستاری را تشریح کرده و آنها را با هم مقایسه کنند.
نهم	تشکیلاتی و سطوح مختلف پرستاری (ارزیابی تکوینی)	۳- ساختار و نمودار تشکیلاتی و سطوح مختلف مدیریت و وظایف مدیران را در مدیریت پرستاری تشریح نمایند. ۴- تمرکز و عدم تمرکز، قدرت، اختیار و مسئولیت، صف و ستاد را توضیح داده برای هر مورد مثالی بزنند.
دهم	هدایت و رهبری	۱- مفاهیم راهنمایی، هدایت، بازرسی، فرماندهی و هماهنگی را شرح داده برای هر یک مثالی بزنند. ۲- مفاهیم مدیریت، رهبری و تولیت را توضیح داده، سبک های مختلف رهبری را با هم مقایسه کنند.
یازدهم	نظارت و کنترل	۱- مفاهیم نظارت و کنترل را با ذکر مثالی در پرستاری مقایسه نمایند. ۲- حیطه نظارت و عوامل موثر بر آن را در پرستاری توضیح دهند.
دوازدهم	ارزشیابی و اعتباربخشی	۱- اصول و انواع ارزشیابی را بیان نمایند. ۲- اعتباربخشی و حاکمیت بالینی را با تاکید بر نقش پرستار در آنها را شرح دهند.
سیزدهم	انگیزش	۱- نظریه های انگیزش را شرح دهند. ۲- با توجه به فرآیند یا محتوای هر نظریه، نظریه های مناسب بهبود انگیزش در پرستاری را پیشنهاد دهند.
چهاردهم	ارتباطات و پویایی گروه	۱- انواع و الگوهای ارتباطی را توضیح داده، موانع ارتباطی و روش های بهبود آن را در پرستاری برشمارند. ۲- تعاریف، نقش ها و مزایای کارگروهی را در پرستاری توضیح دهند.
پانزدهم	تامین و بهسازی نیروی انسانی بودجه بندی	۱- مراحل نیازسنجی و تامین نیروی انسانی را تبیین و ممیزی منابع انسانی در پرستاری را انجام دهند. ۲- روش مناسب و جدیدی برای بهسازی و آموزش های توجیهی و مستمر در پرستاری پیشنهاد دهند. ۳- مفاهیم بودجه و هزینه را بیان کرده، نقش پرستار را فرآیند تامین مالی، تجهیزات و تکنولوژی تبیین نمایند.
شانزدهم	رفتار سازمانی و مسئولیت های قانونی گزارش نویسی	۱- قوانین و مقررات و کاربرد آن را در خدمات پرستاری با تاکید بر رعایت موازین اخلاقی تبیین نمایند. ۲- اصول صحیح گزارش نویسی و ثبت در پرونده و گزارش وقایع و مسئولیت های قانونی پرستاری را شرح دهند.
هفدهم	اصول و مبانی مدیریت اسلامی	۱- اصول و مبانی مدیریت اسلامی را بیان نمایند. ۲- لزوم کاربرد اخلاق و ارزش های اسلامی در مدیریت و بخصوص نظام پرستاری را توضیح دهند.
هیجدهم	ارزشیابی تراکمی	تشخیص پیشرفت تحصیلی فراگیران

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد

روش تدریس: سخنرانی - اکتشافی
الگوی تدریس: پیش سازمان دهنده - حل مسئله (P.B.L)

وظایف و تکالیف دانشجوی:

- 1- دانشجویان می بایست بطور منظم و راس ساعت مقرر در کلاس درس حاضر باشند.
- 2- دانشجویان با مطالعه منابع معرفی شده و با آمادگی قبلی مکلف به شرکت فعال در مباحث درسی می باشند.
- 3- دانشجویان باید نسبت به انجام به موقع تکالیف که در جلسات مختلف داده می شود، اقدام نمایند.

روش ارزشیابی دانشجوی:

ردیف	شرح فعالیت	درصد	نمره
۱	حضور منظم در کلاس درس	۱۰٪	۲
۲	شرکت فعال در مباحث درسی و ارائه تکالیف	۳۰٪	۶
۳	آزمون تراکمی	۶۰٪	۱۲
	جمع	۱۰۰٪	۲۰

منابع:

- 1- اشرف سمنانی، غلامرضا، تعلیمی از مدیریت اسلامی در پنج سال رهبری امام علی (ع). تهران: بعثت. آخرین چاپ.
- 2- افجه ای، سید علی، گنجه ای، علی اکبر، مدیریت اسلامی. تهران: جهاد دانشگاهی. آخرین چاپ.
- 3- ایران نژاد پاریزی، مهدی. ساسان گهر، پرویز. سازمان و مدیریت از تئوری تا عمل. تهران: موسسه عالی بانکداری ایران. آخرین چاپ.
- 4- باقری زاده، سید محمد. مدیریت سنجیده. تهران: موسسه خدمات فرهنگی رسا. آخرین چاپ.
- 5- بهشتی. آیت الله سید محمد. مدیریت اسلامی. آخرین چاپ.
- 6- جاسبی، عبدالله. اصول و مبانی مدیریت. تهران: مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی. آخرین چاپ.
- 7- جان. ام. برائسون. برنامه ریزی استراتژیک، مترجم: عباس منوریان، تهران: مرکز آموزش مدیریت دولتی. آخرین چاپ.
- 8- جمعی از اساتید مدیریت. آموزش کارکنان. تهران، مرکز آموزش مدیریت دولتی. آخرین چاپ.
- 9- جی. ای. کل. تئوریا و فرآیند مدیریت. ترجمه سهراب خلیلی شورینی، تهران: مرکز آموزش مدیریت دولتی. آخرین چاپ.
- 10- جیمز، ای. اف، استونر- و همکاران، مدیریت او۴. ترجمه محمد علی طوسی و سید محمد اعرابی. تهران: دفتر پژوهشهای فرهنگی. آخرین چاپ.
- 11- دنیس، لیندسی ولز. مدیریت استراتژیک برای مدیران ارشد. مترجم سید جمال الدین طیبی و محمد رضا ملکی، تهران: سیمای فرهنگ. آخرین چاپ.
- 12- رافائل، آگویو. آموزه های دکتر دمینگ، مترجم: میترا تیموری. تهران: آموزه. آخرین چاپ.
- 13- رشیدپور، مجید. دیباچه ای بر مدیریت اسلامی. تهران: مولف. آخرین چاپ.
- 14- ریچارد، ال، دفت. مبانی تئوری و طراحی سازمان. ترجمه علی پارسائیان و سید محمد اعرابی. تهران: دفتر پژوهشهای فرهنگی. آخرین چاپ.
- 15- شیمون، ال، دولان، رندال، اس، شولر. مدیریت امور کارکنان و منابع انسانی، مترجم: محمد علی طوسی، محمد صائبی. تهران: مرکز آموزش مدیریت دولتی
- 16- طیبی، سید جمال الدین، ملکی، محمد رضا. توسعه مهارت های رهبری. تهران: سیمای فرهنگ. آخرین چاپ.
- 17- قابلجو، منیژه. کاربرد مهارت های مدیریت در خدمات پرستاری. تهران: هدایت. آخرین چاپ.
- 18- لامعی، ابوالفتح. مدیریت جامع کیفیت، اصول، کاربرد. تهران: طب نوین. آخرین چاپ.
- 19- هروآبادی، شفیقه. مرباغی، اکرم. مدیریت پرستاری و مامایی، تهران: علوم پزشکی ایران. آخرین چاپ.

20- Douglass, L.M. The Effective Nurse Leader and Manager. (5th ed.) St. Louis: Mosby. (last Edidion).

21- Swansburg, R.C. Introduction Management and Leadership for Nurse Managers. (3rd ed.). Boston: Jones and Bartlett . (last Edidion).

22- Tappen, R.M. Nursing Leadership and Management: Concepts and Practice. (4rd ed.). Philadelphia: F.A. Davis. (last Edidion).

23- Yoder Wise, P. Leading and Managing Nursing. (2nd ed.). St Louis: Mosdy. (last Edidion).